

PIOTR KOŁAKOWSKI

PAP ŚLUPSK

**SYTUACJA NA ŚLĄSKU CIESZYŃSKIM WE WRZEŚNIU
1920 R. W ŚWIETLE RAPORTÓW INFORMACYJNYCH
EKSPOZYTURY ODDZIAŁU II NACZELNEGO
DOWÓDZTWA WOJSKA POLSKIEGO W KRAKOWIE**

Od lutego 1920 r. wywiad na kierunku południowym prowadziła Ekspozytura Oddziału II Naczelnego Dowództwa Wojska Polskiego (NDWP) w Krakowie¹. Była to wówczas jedna z najlepszych agend informacyjnych polskiego wywiadu wojskowego. Liczyła 95 pracowników kadrowych i 36 stałych informatorów działających na terenie 6 odcinków, które posiadały zagraniczne placówki wywiadowcze w Czechosłowacji i Niemczech. Na czele ekspozytury krakowskiej stał od kwietnia 1920 r. ppor. dr Marian Koczvara. Jej strukturę wewnętrzną tworzyła kancelaria oraz referaty (organizacyjny, ewidencyjny, podsłuchowy, radiowywiadu, polityczny, propagandy zewnętrznej i szpiegostwa obcego)².

Podstawowym zadaniem Ekspozytury Oddziału II NDWP w Krakowie było prowadzenie zaczepnego wywiadu wojskowego, w związku z czym jej sieć agenturalna dostarczała informacji o organizacji, dyslokacji, obsadzie personalnej, uzbrojeniu, wyszkoleniu i stanie moralnym armii czechosłowackiej. Placówki wywiadowcze podległe ekspozyturze krakowskiej zdobywały także wiadomości dotyczące przemysłu zbrojeniowego, rozmieszczenia składów z amunicją oraz umocnień wzdłuż granicy z Polską. Szczególną uwagę zwracano na organizację, metody pracy i zadania służb specjalnych ČSR. Aparat wywiadowczy placówki krakowskiej prowadził również wywiad polityczny na kierunku południowym. Analizowano działal-

¹ Ekspozytura krakowska powstała na bazie Oddziału Informacyjnego Frontu Śląskiego. W lutym 1920 r. zlikwidowano również dowództwa frontów pomorskiego i wielkopolskiego tworząc ekspozytury w Grudziądzu i Poznaniu. Zob. A. Peplowski, *Oddział II Sztabu Generalny NDWP. Zarys organizacji i działania (1919-1920)*, Wojskowy Przegląd Historyczny 1994, nr 1-2, s. 102; A. Misiuk, *Służby specjalne II Rzeczypospolitej*, Warszawa 1998, s. 21.

² Tamże, E. Długajczyk, *Tajny front na granicy cieszyńskiej. Wywiad i dywersja 1918-1939*, Katowice 1993, s. 16.